

האליזר

עלון לשבת קודש



דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

כ"ה תשרי תשפ"ב 1393 (שנה כז')

נושא השבוע: לימוד תורה

ההפטרה: "כה אמר"
(ישעיה מב)

פרשת בראשית – שבת מברכין

ר"ח חשוון יחול א"ה בימים רביעי וחמישי מולדו ביום רביעי בשעה 13:11 ו-12 חלקים

"ויברך אותם אלוקים ויאמר להם אלוקים פרו ורבו" (א, כז)

המצוה האחרונה שבתורה היא מצוות כתיבת ספר תורה שנאמר בפרשת ניצבים (דברים לא, יט): "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת", והמצוה הראשונה שבתורה (פר' בראשית) היא מצות פריה ורביה שנאמר: "פרו ורבו..." מה הקשר בין שתי המצוות? המילים "פרו ורבו" משמען "פרו" - תלדו ילדים, "ורבו" - תגדלו את הילדים שילדתם בדרך הישרה והרצויה לפני השם יתברך. נמצא שבתוך מצוה זו נכללת החובה של ההורים לחנך את ילדיהם בדרך הקדושה והצניעות שיזכו לגדול ליראי ה'. הקשר בין שתי המצוות בא לרמוז לנו שהבאת ילדים לעולם הינו דבר עליון ומקודש מאד לפני ה' ממש כמו כתיבת ספר תורה. מסופר על הגאון הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל שאמר לנהג אחד שהיה מסייע ילדים קטנים לתלמוד תורה, שבכל פעם שהוא פותח את דלת ההסעה כדי להעלותם וכדי להורידם שיכוון שהוא פותח את שערי ההיכל כדי להוציא ספרי תורה וכן כדי להחזירם למקומם. לפי שכל ילד יהודי הזוכה ללמוד חומש, משנה וגמרא בתלמוד תורה הריהו קדוש כספר תורה.

לגאון הרב יעקב ישראל קנייבסקי, הסטייפלר, היה בן יחיד בו השקיע ללא לאות ובנוסף גם היה משכים בכל לילה וגומר את כל ספר התהילים בבכיות כדי שהקב"ה יזכה אותו שבנו מחמדו יהיה בן תורה וירא שמים אמיתי, ואכן מאמציו לא שבו לריק וזכה לראות במו עיניו את בנו גאון ישראל, מר"ן רבי חיים קנייבסקי שליט"א שגדולתו וגאונותו בתורה הן מהמפורסמות וברכותיו הקדושות עושות פירות. כשאביו "הסטייפלר" המשיך במנהגו כל לילה לקרוא את כל ספר התהילים עד יומו האחרון גם כשהיה בנו כבר מבוגר כשהוא אומר: "אני מתפלל על חיימקה שלי שתמיד ישאר בן תורה" ללמדנו שאסור להפסיק להתפלל על הילדים.

"אין עוד מלבדו"

מעשה שהיה



מחסום ארז, סמוך לגבול רצועת עזה. אנשי הצבא המוצבים במחסום יודעים, שכאשר מתקרבת למחסום מכונית הנהוגה על ידי ערבי, יש לעוצרה ולבדוק את מסמכיה בדקדוק רב, ולוודא שלא מדובר ברכב שנגנב זה עתה מיהודי תושב ארץ ישראל והגנב הערבי מתכוון להכניס את המכונית לעזה, משם כבר לא ניתן להחזיר את הרכב. באחת הפעמים, התקרבה ל"מחסום ארז" מכונית חדשה, נוצצת, שהיתה נהוגה בידי ערבי. החיילים נכנסו לכוננות, עצרו את הרכב ודרשו מהנהג להציג מסמכים. הלה הוציא את המסמכים, ועל פי כל הבדיקות נראה היה שהמסמכים אמין והמכונית היא אכן בבעלותו ואותה רכש לפני זמן קצר בישראל. החיילים התכוננו כבר לאפשר לערבי להיכנס לתוך רצועת עזה. אלא שלפתע מפקד המחסום שניצב מאחורי הרכב התבונן בו בעיון והתקרב אל הנהג הערבי בפנים מאיימות ואמר לו: "תגיד לי, הרכב הזה הוא שלך?!"... והערבי, כאינו מבין את השאלה, מצביע על המסמכים: "הנה, תסתכל מה כתוב כאן", הוא מגיב אך המפקד אינו מרפה: "אם לא תודה

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 6:19-6:26 * סוף זמן ק"ש 8:57-8:56

יציאת שבת: 7:37

יציאת שבת: 6:56

כניסת שבת: 6:06

בזה הרגע שהרכב הזה גנוב, אני אוכיח לך זאת שחור על גבי לבן, ואז העונש שלך יהיה הרבה יותר גדול. מאיפה גנבת את המכונית הזו?!", הרעים עליו בקולו. בטחונו העצמי של הערבי התמסמס קמעה, ולא עברו עוד דקה-שתיים והוא הודה שגנב את המכונית מהישוב מעלה אדומים. החיילים ניגשו אל המפקד ואמרו לו: "הנביא אתה, או בן נביא? מהיכן ידעת שהוא גנב את הרכב, הרי המסמכים שידרו אמינות מלאה, ואי אפשר היה לראות בהם כל רמז לזיוף!". במקום להשיב, קרא הקצין לחייליו וביקש מהם ללכת אל מאחורי הרכב, ולהביט ב'סטיקר' המודבק על ה'פגוש' הגדול והיוקרתי של הרכב החדש. החיילים ראו ופרצו בצחוק, גם הם הבינו עתה מהיכן תפס מפקדם שהרכב גנוב. מה היה כתוב שם, ב'סטיקר'? רק שלוש מילים: "אין עוד מלבדו"... לא צריך להיות מפקד צבאי ב'מחסום ארוז' כדי לדעת שערבי לא ידביק על מכוניתו 'סטיקר' מעין זה, ולאחר שגנב את המכונית, הוא פשוט שכח להוריד את הסטיקר. החיילים התקשרו לבעל הרכב והודיעו לו שיבוא לקחת את רכבו, וסיפרו לו כיצד גילו שהרכב גנוב, האיש התרגש עד לדמעות ואמר: "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים!"... עד מהרה התברר שה'אחראים' לגילוי של הרכב הם פעילי התשובה של אחת הישיבות המפורסמות לבעלי תשובה, ישיבת 'כף החיים' בראשות הגאון יעקב סופר שליט"א, המקיימים פעילות ענפה בישוב מעלה אדומים שליד ירושלים. פעילים אלה זכו להחזיר בתשובה רבים מתושבי המקום, תוך שהם מטעימים לכולם בדרכי נועם את מתיקות התורה. משהגיעו לבעל הרכב הנ"ל, סירב האיש לשמוע את דברי הפעילים ולא רצה לשמוע מילה וחצי-מילה בענייני תשובה. שעות מספר לפני כן הוא רכש מכונית יוקרתית חדשה, וליבו היה נתון כל-כולו בצבעה המטאלי של המכונית, במושבים המרופדים ובאבזור המשוכלל שלה, מה לו ולתשובה... פעילי הישיבה יודעים מזה-כבר שאי אפשר להכריח אף יהודי לחזור בתשובה. אם הוא אינו מתעורר מהדברים המושמעים באוזניו, ועל אחת כמה וכמה כשהוא נוקט בגילויי-התנגדות וסירוב, צריך להיפרד ממנו בשלום ובנחת. וכך עשו תלמידי הישיבה. אבל, לפני שנפרדו מהאיש, שאלו אותו אם יהיה לו אכפת שידביקו על פגוש-מכוניתו, שנרכשה זה-עתה, את הסטיקר עם המילים 'אין עוד מלבדו'. האיש הרחרר לרגע, ולמרבה הפלא השיב בחיוב. "כן, אני מוכן שתדביקו את הסטיקר הזה על הפגוש", אמר. הסטיקר הודבק על הפגוש, ומחצית השעה לאחר מכן, כשהחנה הנהג את מכוניתו ליד ביתו, נגנבה המכונית... הנהג הגיע, כולו מוזעזע, להיכל הישיבה, ניגש אל הגר"י סופר ואמר בחצי-התרסה: "נו, אתם רואים, ביקשתם להדביק את הסטיקר, ואני הסכמתי, ועכשיו הרכב נגנב, זו תורה וזו שכרה"?! ראש הישיבה שמע את הדברים, ואמר לבעל הרכב שדבריו אינם צודקים, ומי שתלה על רכבו סטיקר 'אין עוד מלבדו', בוודאי לא יינזק בשל כך. "מה שברור, שהדבר היחיד שביכולתי לעשות בנידון, הוא לאסוף כמה בחורים ולומר פרקי תהלים על מנת שהרכב יימצא במהרה" אמר הרב. ואכן לא עברה שעה-שעתיים והנהג מקבל את הטלפון מ'מחסום ארוז', ומתבשר שרכבו אותר, רק בגלל הסטיקר שהיה על הפגוש האחורי... וכיצד הגיב הנהג המאושר: "עכשיו נוכחתי לדעת שאין עוד מלבדו, ואי אפשר לסמוך על אף אחד אחר אלא רק על השם יתברך, כל-יכול". (ברכי נפשי לגאון יצחק זילברשטיין)

הלכות לימוד תורה

פינת ההלכה



- א. כל איש מישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל ייסורים, בין בחור בין זקן מאוד שתשש כוחו. אפילו עני המתפרנס מן הצדקה ומחזר על הפתחים ואפילו בעל אישה ובנים (ש"ע יור"ד סי' רנו ס"א).
- ב. כל מי שאינו יכול ללמוד מפני שאינו יודע כלל ללמוד או מפני הטרדות שיש לו, יתרום בעין יפה למוסדות וישיבות של תורה בלבד (ש"ע יור"ד סי' רנו ס"א) ויחשב לו כאילו למד בעצמו (הכמ"א ס"א מ"מ לא יתבטל לגמרי מלימוד תורה אלא יקבע זמן ללמוד כדי שידע לקיים את המצוות וימנע מעבירות) (הלכות עולם ח"ח עמ' ש).
- ג. נשים חייבות ללמוד את הדינים ששייכים להן, כגון: הלכות שבת, טהרת המשפחה, ברכות וכו' ונשים המגדלות בניהם לתורה ועוזרות לבעליהם שיעסקו בתורה, הרי הן חולקות עימהם את השכר לעולם הבא (ש"ע ס"א סעי' ו' בהגמ"א).
- ד. זמן לימוד תורה הוא ביום ובלילה שנאמר "והגית בו יומם ולילה" (ש"ע ס"א) והרוצה לזכות לכתרה של תורה יזהר בכל לילותיו (ערבי) ולא יאבד אפילו אחד מהם בשינה, באכילה ושתיה

ושיחה וכיוצ"ב אלא בדברי חכמה ותלמוד תורה (פ"ע סעי' כ"ג).

ה. יקבע עת ללימוד תורה, וצריך שאותו זמן יהיה קבוע ולא יבטלנו אף אם סבור שירוויח הרבה (פ"ע אור"ח סי' קנ"ה ס"א), ואם צריך לעשות דבר נחוץ מאוד ללמד קודם לכל הפחות פסוק אחד או הלכה אחת ויעשה מה שנחוץ לו ואח"כ ישלים לימודו (משנ"צ ס"ק ז).

ו. נכון שיקבעו שיעור תורה בבית"כ בין מנחה לערבית לחבר את היום ללילה (הלכה ברורה ס"ז).

ז. מצות עשה על כל אדם מישראל ללמוד תורה הלכה למעשה, כדי שידע לקיים את המצוות כהלכתן ולשמור עצמו מכל איסורי התורה, ולכן אדם שזמן לימוד תורתו מצומצם יעדיף שיעור הלכה מאשר שיעור גמרא (הליכות עולם ח"ח עמ' ש"ב, ש"ג).

ח. כשהוא לומד וצריך לצאת לחוץ אל יניח את הספר פתוח כי ע"י זה משכח תלמודו (פ"ד יור"ד סי' רע"ז).

ט. ישתדל ללמוד לפחות שתי הלכות בכל יום כדי שיהיה בכלל מה שאמר: "כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא" (ברכי יוסף אור"ח סי' קנ"ה ס"ב ז) ומה טוב לזכות את הציבור בשתי הלכות בכל יום לפני סיום התפילה (ס' עבודת השם עמ' 177).

י. מי שיש לו שיעור קבוע ללמוד מספר דפים בכל יום ומאונס התבטל יום או יומיים מהלימוד, בלילה שאחריו צריך להשלים את הלימוד שהחסיר לפני לימודו הנוכחי כדי שלא יתרשל ויבוא לעבור על נדרו (ללמוד בכל יום) (פתחי תשובה ס' ס"ק א).

יא. כל הלומד בבית הכנסת או בבית המדרש לא במהרה שוכח, וכל היגע בתלמודו בצינעא מחכים, וכל המשמיע קולו בשעת תלמודו, תלמודו מתקיים בידו אבל הקורא בלחש וכ"ש בהרהור שוכח (פ"ע סעי' כ"ז) מ"מ הלומד תורה ע"י הרהור או בכתיבת דברי תורה מקיים מצוות "והגית בו יומם ולילה", ואין הכרח שייתן קולו בעוז (יב"א ח"ד אור"ח סי' ה' אות יז-יח).

יב. כדאי ועדיף ללמוד בבית הכנסת ובשיעור מאשר בבית ששם יש טרדות והפרעות, אם זה מצד עזרה שצריך להגיש בבית ואם זה הילדים שיחיו מפריעים ללימוד, ועל זה אמר אורח חיים הקדוש "אם בחוקותי תלכו" – תלכו מהבית (ז. ע.).

יג. הלומדים שיעור בבית הכנסת והביאו להם כיבוד, לא יברך כל אחד בקול רם ויבטל את הלומדים ע"י עניית אמן אלא יברך כל אחד לעצמו בשקט (עיין כה"ח סי' רח"ט ס"ק ע).

יד. אין למתפלל ללמוד תורה בזמן חזרת הש"צ של 18 ובקדיש, ואפילו בהרהור או בעיון בעלמא אסור (הליכות עולם ח"א עמ' קא"א-קא"ב, הלכה ברורה סי' קכ"ד ס"ד). והעושה כן לא די שלא יקבל שכר אלא יקבל עונש, ותורה כזו לא תצליח (אורחות יוסף עמ' קד ס"כ"ח לרב קנייבסקי).

טו. כל המבטל את התורה מעושר סופו לבטלה מעוני וכל המקיים תורה מעוני סופו לקיימה מעושר (פ"ע סעי' כ"ו) לתשומת לב כל אלה שמרוב טרדות הפרנסה לא לומדים. יש כאן אזהרה שכל המבטל תורה בגלל פרנסה סופו שגם פרנסה לא תהיה לו.

טז. אין שום תרופה לשבירת היצר הרע מלבד לימוד תורה ואם עוסקים בתורה אין נמסרים בידו (גמ' קידושין ז.) וכן התורה מגינה גם מן היסורים (גמ' סוטה כ"א). ומצליחה עסקיו של הלומד (גמ' ע"ז י"ט).

להעיר ולעורר: להלן העניינים שמועיל בהם לעשות "תנאי" פעם אחת לכל השנה כולה, ולכן אנו מביאים לאומרים בתחילת השנה כש"תנאי" זה תופס לכל השנה כולה (תנאים שקשורים לענייני שבת יש לעשותם ביום חול ולא בשבת).

א. תרומות ומעשרות בשבת – התנאי: "אזוד ממאה שאני עתיד עלי ועל אזורי להפריש יהיה טב, והיותר מאזוד ממאה שאני עתיד להפריש עלי ועל אזורי יהיה תרומה גדולה בצד צפוני על הכל. אותו אזוד ממאה שאמרת שישאר טב"ל עם שאר הכמות הראויה בצד צפוני של הפירות יהיה מעשר ראשון. אותו אזוד ממאה שהתנתי שיהיה מעשר ראשון יהיה תרומת מעשר על הכל. ומעשר שני יהיה בדרומם של הפירות, והוא מוזולל הוא וזוובשו על פרוטה במטבע שיזודתיו לזוילול מעשר שני, ואם צריך מעשר עני יהיה מעשר עני בדרומם של הפירות".

הטעם לתנאי: מאחר ואסור להפריש תרומות ומעשרות בפירות וירקות בשבת ויום טוב, מ"מ תיקנו חז"ל שאם יאמר נוסח ההפרשה לפני שבת ויו"ט בלשון תנאי [לשוננו הובא] (פ"ע אור"ח סי' ש"ט ס"ז, משנ"צ ס"ק כה) ללא ברכה) אזי יוכל להפריש בשבת ויו"ט כרגיל אחרי אמירת הנוסח [בטב"ל עם ברכות] (קצית השדה פ"ז ס' ג) ומועיל לעשות תנאי פעם אחת לכל השנה (ס' ס"א). ולכן אנו הבאנו את הנוסח ההפרשה בלשון תנאי, כדי שאם שכח אדם להפריש תרומות ומעשרות לפני שבת כלשהיא הוא יוכל על סמך הנוסח שאמר להפריש שבת ויו"ט כל זמן שהם בידו יכול לטלטלם ולהניחם במקום שירצה, אך לאחר שניחם שוב אסור לטלטלם כדין מוקצה (ס' ס"ד) מחמת גופו (קצית השדה עמ' ק"א) [שאסור לטלטלם בכלל]

ב. קבלת שבת בהדלקת נרות בערב שבת לאשה- התנאי: "אני מזהה שאין רצוני לקבל שבת

בהדלקת נרות אלא בכניסת שבת מובי". **הטעם לתנאי:** אע"פ שמעיקר הדין הזמן שקובע לאשה ספרדייה את כניסת שבת הוא זמן כניסת שבת ולא הזמן שבו מדליקה את נרות שבת [כשמדליקה לפני הזמן] (ש"ע סי' רסג סי') מ"מ מאחר ויש חולקים נכון שתתנה פעם אחת בשנה שאין רצונה לקבל שבת בהדלקת נרות אלא בזמן כניסת השבת ממש (ילקו"י שנת ח"א סי' רסג ס"ט).

להעיר ולעורר לעניין הדלקת נרות: ראוי מאוד לכבות החשמל בחדר שמדליקים, קודם הדלקת הנרות בשמן או בנרות שעווה ולחזור ולהדליקו אחר הדלקת נרות שבת ולכוון בעת הברכה לפטור גם את אור החשמל (חזו"ע שנת לגר"ע יוסף ח"א עמ' רטו, ילקו"י שנת כקא ח"ב מהדו' תשע"ג עמ' מה וללא כילקו"י שנת ח"א עמ' קמ, מנוחת אהבה לגר"מ לוי ח"א פ"ד סי' עיין ש"ת אור לציון ח"ב עמ' קעג).

מ"מ אלו שאינם מקפידים לעשות כן יש להם על מה שיסמוכו ואין בזה חשש ברכה לבטלה (ילקו"י סס וימים נוראים תעב-העת, מנוחת אהבה סס, אור ההלכה לגר"ד כהן עמ' תקכד, ש"ת הרש"ל לגר"י יוסף ח"א עמ' קלז).

הערה: אשה שחוששת שתשכח להדליק את האור אחרי הדלקת הנרות עדיף שלא תעשה הלכה זו.

ג. מתג החשמל בשבת - התנאי: "אני מותנה שיכוונתי להשתמש במתג הזשמל בשבת".

הטעם לתנאי: מתג החשמל בשבת הינו מוקצה בשבת ולכן אם רוצה להזיז את מתג החשמל כגון: ששעון שבת כיבה את החשמל בשבת וכעת שהחשמל מכובה ברצונו להעביר את המתג למצב כבוי כדי שהאור לא יידלק כששעון שבת יחדש את הזרם, צריך להתנות מערב שבת שבכוונתו להשתמש במתג החשמל [לצורך כיבוי אבל הדלקת המתג אסורה אפילו עם תנאי] וכך המתג לא יהיה מוקצה ואפשר להתנות תנאי זה גם פעם בשנה [לכל השנה] (ילקו"י שנת ח"ד עמ' תלה).

ד. "שעון שבת" בשבת - התנאי: "אני מותנה שיכוונתי להשתמש ביוזי שעון שבת בשבת"

הטעם לתנאי: "שעון שבת" הינו מוקצה בשבת ולכן אם רוצה להזיז את שעון שבת בשבת [כגון: לאחר כיבוי אבל להקדים מותר רק לצורך חולה, וכן כגון: לאחר הדלקה אבל להקדים מותר רק לצורך מצוה] (הליכות עולם ח"ד עמ' עב, ש"ת יבי"א ח"ג סי' ח). צריך להתנות מערב שבת שהיוזים בשעון שבת לא מוקצה (סס).

ה. פמוטים של שבת - התנאי: "אני מותנה שיכוונתי לטלטל את הפמוטים לאזור שיכבו הנרות

שידלקו בהם בליל שבת". (ש"ע א"ח סי' רעט ס"ד, חזו"ע לגר"ע יוסף שנת ח"ו עמ' קמו, ילקו"י שנת סס)

הטעם לתנאי: פמוטים שדלקו בהם נרות בליל שבת הם מוקצים וע"י התנאי הם לא מוקצים.

והאשכנזים נוהגים להחמיר שלא לטלטלם אפילו ע"י תנאי (חזו"ע סס).

ו. תפילין רש"י ור"ת (לאותם שמניחים את שניהם)

התנאי: "אני מותנה שאותם תפילין שהם כהלכה אני יוצא בהם ידי זובת תפילין והשאר הם סתם רצויות". **הטעם לתנאי:** יש מחלוקת בין רש"י וסיעתו לבין ר"ת וסיעתו לגבי סדר הפרשיות

שבתפילין, השולחן ערוך פסק שמנהג העולם להניח תפילין בשיטת רש"י, מ"מ ירא שמים יצא ידי חובת שניהם ויניח תפילין של רש"י ושל ר"ת (ש"ע סי' לז ס"א). ולכן אלו שמניחים שני זוגות תפילין, בין אלו שמניחים אותם ביחד (ש"ע סס) בין אלו שמניחים אותם בזה אחר זה (נאה"ל סס ז"ה "ויכון בהנחתם", ילקו"י לזיית ותפילין אור"ח סי' לז עמ' תקפו הליכות עולם לגר"ע יוסף ח"א עמ' רא-כו) צריכים לעשות תנאי הנ"ל (ש"ע סס) ואפשר לעשות את בתנאי פעם אחת (אור לציון לגר"ב אבא שאול ח"ב פ"ג ס"ח וכן משמע בש"ת יבי"א לגר"ע יוסף ח"ט סי' קח עמ' רלג ס"ג כה בהערותיו על אור לציון הנ"ל לא העיר דבר על כך) בשנה (ד.ע.). ויש מוסיפים עוד תנאי שאם שניהם אמת הרי הוא מתכוון לצאת בשניהם ידי חובת תפילין (למקובלים) (ילקו"י סס עמ' תקפד, אור לציון סס).

ז. ברכה ראשונה על מאכלים

התנאי: "אני מותנה כשאני מברך "בורא פרי העץ", "בורא פרי אדמה", "מוזנות" או "שהכל" אני מתכוון לפטור את כל אותו הבין [עץ\אדמה\מוזנות\שהכל] שנמצא בבית גם הזשוב וגם הזזיב"

הטעם לתנאי: בדרך כלל כשאדם מברך על הפרי שלפניו "בורא פרי העץ" ורוצה לאכול עוד משאר הפירות שבבית, הוא אינו חוזר ומברך שוב מספק (ש"ע סי' לו ס"ה) והדין כן ב"האדמה" ו"שהכל" ו"מוזנות". [ומוסיף הרמ"א וטוב להיזהר לכתחילה שתהיה דעתו על כל הפירות שבבית (סס)]. מ"מ אם הפרי אינו לפניו והביאו אח"כ והוא פרי חשוב (משבעת המינים) או חביב יותר, צריך לשוב ולברך שוב. ורק אם כיון בדעתו בפירוש כשבירך על הראשון לפטור את השני אינו חוזר לברך (הרמ"א סי' ריא ס"ה ומשנ"ב ס"ק לג, אור לציון פ"ד ס"טז, חזו"ע נרכות עמ' קפ) וכנ"ל ב"האדמה" ו"שהכל".

ולכן הרוצה לפטור את כל הנ"ל, גם את ה"חביב" וגם את ה"חשוב" ואת כל אשר בבית יעשה את התנאי הנ"ל פעם בחודש ואם קשה לו אז פעם בשנה. (הליכות מועד לרב אופיר מלכה עמ' קיז-קיג).